

Kursplan

för kurs på grundnivå

Språk och språkutveckling II

Language and Language Development II

30.0 Högskolepoäng

30.0 ECTS credits

Kurskod:	US2011
Gäller från:	HT 2008
Fastställd:	2008-08-20
Institution	Institutionen för ämnesdidaktik
Ämne	Utbildningsvetenskap med inriktning mot kultur och samhälle

Beslut

Denna kursplan är fastställd av prefekten vid Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling 2008-08-20.

Förkunskapskrav och andra villkor för tillträde till kursen

För att vara behörig krävs godkänt i Språk och språkutveckling I, 30hp, GI0070 eller US101I, 30 hp.

Kursens uppläggning

Provkod	Benämning	Högskolepoäng
2011	Läsarporträtt	1.5
2012	Språkutvecklingsdidaktik	7.5
2013	Läs- och skrivutveckling, didaktik	13.5
2014	Språk, språkbruk och identitet	7.5

Kursens innehåll

Kursen består av följande fyra delkurser:

Delkurs 1. Läsarporträtt, 1,5 högskolepoäng
Part 1. A Reader's Portrait, 1,5 ECTS.

Delkurs 2. Språkutvecklingsdidaktik, 7,5 högskolepoäng, inklusive VFU 4,5 högskolepoäng
Part 2. Didactics of Language Development, 7,5 ECTS, 4,5 ECTS VFU included.

Delkurs 3. Läs- och skrivutveckling, didaktik, 13,5 högskolepoäng, inklusive VFU 7,5 högskolepoäng
Part 3. Reading and Writing Development, Didactic 13,5 ECTS, 7,5 ECTS VFU included.

Delkurs 4. Språk, språkbruk och identitet, 7,5 högskolepoäng, inklusive VFU 1,5 högskolepoäng
Part 4. Swedish Language, Language Use and Identity, 7,5 ECTS, 1,5 ECTS VFU included.

Den verksamhetsförlagda utbildningen omfattar under terminen totalt 13,5 högskolepoäng VFU. Innehållet i den verksamhetsförlagda utbildningen planeras utifrån kursens mål. Studenten och skolan/verksamheten ska ha inflytande över innehållet i VFU inom ramen för kursens mål och det arbete som pågår i verksamheten.

Förväntade studieresultat

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- utförligt beskriva och reflektera över barns språk-, läs- och skrivutveckling
- identifiera språkutvecklande arbetssätt för de yngre åldrarna
- redogöra för avvikelser i barns språkutveckling
- beskriva och jämföra olika teorier och metoder kring läs- och skrivinlärning
- ge exempel på läs- och skrivsvårigheter och redogöra för kompensatoriska åtgärder.

VFU-MÅL

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- bedöma barns språkutveckling
- analysera undervisningsförlopp och arbetssätt
- planera och genomföra språkutvecklande undervisning.

Delkursmål

Delkurs 1. Läsarporträtt, 1,5 högskolepoäng.

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- beskriva och reflektera över sin egen läsutveckling med beaktande av språkliga och estetiska aspekter
- reflektera över den vuxnes behov av läsutveckling i sin lärarroll.

Delkurs 2. Språkutvecklingsdidaktik, 7,5 högskolepoäng, varav 4,5 högskolepoäng VFU.

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- beskriva och redogöra för språkutvecklande arbetssätt och språkutvecklande miljöer för barn i de lägre åldrarna
- redogöra för barns språkutveckling och avvikelser i denna utveckling
- förklara centrala teoretiska begrepp inom området språkutveckling utifrån aktuell forskning
- redogöra för kartläggningmaterial som bedömer barns språkliga förmåga och språkliga medvetenhet
- författa en individuell hemtentamen som genomgående är välformulerad och uppvisar en god skriftlig uttrycksförmåga

Delkurs 3. Läs- och skrivutveckling, didaktik, 13,5 högskolepoäng, varav 7,5 högskolepoäng VFU.

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- dokumentera och redogöra för undervisning som utvecklar barns läs- och skrivförmåga och kunna identifiera och ge exempel på läs- och skrivutvecklande miljöer
- analysera och relatera till olika läs- och skrivinlärningsmetoder
- ge exempel på läs- och skrivproblem och arbetssätt som förebygger och kompenserar dessa problem
- redogöra för hur flerspråkighet påverkar barns läs- och skrivinlärning
- bedöma och välja lämpliga kartläggningmaterial som bedömer barns läs- och skrivförmåga
- beskriva barns läsning och skrivning i förhållande till läroplaner och kursplaner
- författa en individuell hemtentamen som genomgående är välformulerad och uppvisar en god skriftlig uttrycksförmåga

Delkurs 4. Språk, språkbruk och identitet, 7,5 högskolepoäng, varav 1,5 högskolepoäng VFU.

Efter genomgången kurs har studenten visat sin förmåga att:

- beskriva, jämföra och diskutera attityder och språkbruk som kan relateras till en individs geografiska, etniska, kulturella eller sociala identitet (ålder, kön, utbildning etc.)
- beskriva, jämföra och diskutera minoritetsgruppers språk- och identitetssituation i och utanför skolan
- beskriva, jämföra och diskutera unga språkbrukares språkanvändning och språkliga register.

Undervisning

Kursens består av tre samverkande delar: en ämnesteoretisk, en ämnesdidaktisk och en verksamhetsförlagd del (VFU) om totalt 15 hp, utlags som minst en sammanhängande period om fem veckor.

Undervisningen sker i form av föreläsningar och seminarier med övning och tillämpning. Olika metoder prövas och diskuteras. Såväl enskilt arbete som arbete i grupp förekommer.

VFU omfattar under terminen totalt 15 högskolepoäng.

VFU planeras utifrån kursens mål. Studenten och skolan/verksamheten ska ha inflytande över innehållet i VFU inom ramen för kursens mål och det arbete som pågår i verksamheten. VFU är förlagd till det partnerområde som studenten är placerad i. Närvaro under all VFU är obligatorisk.

Kunskapskontroll och examination

Kunskapskontroll och examination

a. Kursen examineras genom

- skriftlig individuell tentamen
- muntliga och skriftliga uppgifter som redovisas antingen individuellt eller i grupp
- muntliga och skriftliga uppgifter och undervisningsuppgifter i anslutning till den verksamhetsförlagda utbildningen.

b. Betygsättning sker genom en sjugradig målrelaterad betygsskala.

A= utmärkt

B= mycket bra

C= bra

D= tillfredsställande

E= tillräckligt

Fx= otillräckligt

F= helt otillräckligt

c. Kursens betygskriterier delas ut vid kursstart.

d. För betyget E på kursen krävs lägst betyget E på samtliga delkurser samt fullgjord och godkänd verksamhetslagd utbildning(VFU).

Vid underkännande gäller att studerande som har fått betyget Fx eller F på ett prov har rätt att genomgå ytterligare fyra prov så länge kursen ges för att uppnå lägst betyget E. Studerande som fått lägst betyget E på prov får inte genomgå förnyat prov för högre betyg.

Studerande som fått betyget Fx eller F på prov två gånger av en och samma examinator har rätt att få en annan examinator utsedd för att bestämma betyg på provet, om inte särskilda skäl talar emot det. En framställan härom ska göras till den kursgivande institutionens styrelse.

För de verksamhetsförlagda delarna av kursen ska en bedömning göras av verksamhetsföreträdare (examinerad lärare) av studentens förmåga relaterad till målen för kursen och studentens närvaro. Student som underkänts i ordinarie VFU har rätt att genomgå ytterligare en VFU-period, dock inte fler än två VFU-perioder samtidigt.

Övergångsbestämmelser

När kursen inte längre ges, eller kursinnehållet väsentligen ändrats har studenten rätt att en gång per termin under en treterminersperiod examineras enligt denna kursplan. Dock gäller fortfarande begränsningarna ovan.

Kursen är ekvivalent med Språk och språkutveckling II, GI0080, i det tidigare utbildningssystemet.

Begränsningar

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med sådan inom eller utom landet genomgången och godkänd kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Övrigt

Kursen ingår i inriktningen Språk och språkutveckling om 60 högskolepoäng inom lärarprogrammet inom ämnet Utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling, studiegång Svenska, språkutveckling och lärande. Kursen är avsedd för studenter som vill arbeta med barn från 1 år till 6 år i grundskolan (förskola – år 6 i grundskolan, fritidshem, öppen fritidsverksamhet) och som ämnar avlägga lärarexamen om minst 210 högskolepoäng.

Kursplanen har tagits fram i samarbete mellan Institutionen för nordiska språk, Institutionen för litteraturvetenskap och idéhistoria och Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling. Kursen genomförs i samarbete mellan dessa institutioner. Kursansvarig institution är Institutionen för utbildningsvetenskap med inriktning mot språk och språkutveckling.

Kursen kan också utgöra studier i huvudämnet specialpedagogik.

Kurslitteratur

(med reservation för ändringar pga tillgänglighet):

Delkurs 1

Läsarporträtt, 1,5 högskolepoäng

Facklitteratur:

Bloom, H. (2000). □Förord□, □Prolog: Varför läsa?□, Hur du ska läsa, och varför. Stockholm: Wahlström & Widstrand (S. 15-28) (Stencil)

Fagerström, G. (2005). Förebild eller nidbild? Läraren i svensk barn- och ungdomslitteratur. Eslöv: Östlings bokförlag Symposium. (Valda avsnitt enligt lärarens anvisning.)

Lagercrantz, O. (1985 el. senare). Om konsten att läsa och skriva, kap. 1-8. Stockholm: Wahlström & Widstrand (S. 7-41)

Svensson, C. (1997). □Förord□, □En årgång Karl-Alfred□, Tarzan i slukaråldern. Stockholm: Rabén Prisma (S. 7-22 samt ett kapitel å 10-20 sidor.) (Stencil)

Ytterligare ca 40 sidor facklitteratur enligt lärarens anvisning. (Stencil)

Delkurs 2

Språkutvecklingsdidaktik, 7,5 högskolepoäng

Bjar, Louise & Liberg, Caroline (2003). Barn Utvecklar sitt språk. Lund: Studentlitteratur. (S.7-102, 127-172, 195-251).

Eriksen Hagtvat, Bente (2004). Språkstimulering. Del 1: Tal och skrift i förskoleåldern. Stockholm: Natur och Kultur. (S. 5-202).

Lundberg, Ingvar (2007). Bornholmsmodellen: Vägen till läsning. Språklekar i förskoleklass. Stockholm: Natur och Kultur. (S. 1-110).

Skolverket (2003). Lagarbete och tidig läs- och skrivutveckling PDF-fil, går ej att beställa. Skolverkets hemsida, publikationer, detaljerad sökning, skriv beställningsnummer 03:800; efter det klicka på sök. (S.67-109.)

Statens Skolverk (2003). Språket lyfter. Uppsala Universitet: Institutionen för Nordiska Språk. (S.1-30).

Svensson, Anna -Katrin (2005). Språklädje: språklekar i förskola och skola. Lund: Studentlitteratur. (S.11-37; ytterligare 20 valfria sidor).

Snow, Catherine, Burns, M. Susan & Griffin, Peg (red.), (1998). Preventing Reading Difficulties in Young Children. Washington DC: National Academy Press. (S. 137-171) Finns även på nätet www.nap.edu

Pedagogiskt material i anslutning till Verksamhetsförlagd utbildning.

Delkurs 3

Läs- och skrivutveckling, didaktik 9 poäng, 13,5 högskolepoäng

Obligatorisk litteratur

Björk, Maj & Liberg, Caroline (1999). Vägar in i skriftspråket. Stockholm: Natur och Kultur (S.10-97, 130-199.)

Elbro, Carsten (2004). Läsning och läsundervisning. Stockholm: Liber. (S. 9-219.)

Druid Glentow, Birgit (2006). Förebygga och åtgärda läs- och skrivsvårigheter. Stockholm: Natur och Kultur.

(287 s.)

Høien, Torleiv & Lundberg, Ingvar (1999). Dyslexi. Från teori till praktik. Stockholm: Natur och Kultur. (S. 9-145, 264-324.)

Lundberg, Ingvar & Herrlin, Katarina (2005). God läsutveckling. Stockholm: Natur och Kultur. (S. 5-77.)

Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet - Lpo 94. (1998). Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet: Fritzes publikationer. (20 s.) Finns även på nätet www.skolverket.se/publikationer?id=1069

Läroplan för det frivilliga skolformerna - Lpf 94. (1998) Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet: Fritzes publikationer. (21 s.) Finns även på nätet www.skolverket.se/publikationer?id=1071

Läroplan för förskolan - Lpfö98. (1998). Stockholm: Utbildningsdepartementet, Regeringskansliet: Fritzes publikationer. (18 s.) Finns även på nätet www.skolverket.se/publikationer?id=1067

Myrberg, Mats (2000). Att förebygga och möta läs- och skrivsvårigheter. www.skolverket.se (85 s.)

Naucmér, Kerstin (red) (2000). Symposium 2000 □ Ett andraspråksperspektiv på lärande. Redigerad specialutgåva. Stockholm: Nordiskt centrum för andraspråksinläring. (150 s.)

Skolverket (2000). Grundskolan: Kursplaner, betygskriterier. (9 s.)

Snow, Catherine, Burns, M. Susan & Griffin, Peg (red.), (1998). Preventing Reading Difficulties in Young Children. Washington DC: National Academy Press. (S. 41-99.) Finns även på nätet www.nap.edu

Taube, Karin (2007). Barns tidiga läsning. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag. (159 s.)

Valbar litteratur i anslutning till fördjupning i läsinlärningsmetoder:

Läromedel i läs- och skrivpedagogik inklusive lärarhandledningar i anslutning till VFU (ca 500 s.)

Alleklev, Birgitta (2000) Listiga Råven. Stockholm: En Bok För Alla. (75 s.)

Andersson, Bodil, Belfrage, Louise & Sjölund, Eva (2006). Smart start vid lässvårigheter och dyslexi. Stockholm: Natur & Kultur. (64 s.)

Annell, Birgitta, Håkansson, Gunilla & Lundberg, Ingvar (1999). Kom och läs! Lärarhandledning 1. Stockholm: Natur och Kultur (S. 4-42). (38 s.)

Bergöö, Kerstin, Jönsson, Karin & Nilsson, Jan (1998). Skrivutveckling och undervisning. Lund: Studentlitteratur. (198 s.)

Clay, Mary (1993 eller senare utgåva) Reading Recovery □ a Guidebook for Teachers in Training. Heinemann. (112 s.)

Frost, Jörgen (2001). Läsundervisning □ praktik och teorier. Stockholm: Natur och Kultur. (S. 5-248).

Gustavsson, Bernt (red), (2004). Kunskap i det praktiska. Lund: Studentlitteratur. (223s.)

Leimar, Ulrika (1976 eller senare upplaga). Läsning på talets grund. Lund: Liber Läromedel. (249 s.)

Körling, Anne-Marie (2006). Kiwimetoden. Stockholm: Bonnier. (271 s.)

Lundberg, Ingvar (2006). Alla kan lära sig läsa och skriva. Stockholm: Natur & Kultur. (48 s.)

Lundström, Fredrik (1997). Mellan tal och skrift. I: Garme (red): Ut med Språket! En bok om språkutveckling och pedagogisk praktik. Svenskläraryrskriften 1997. (20 s.)

Malmgren, Lars-Göran. (1997). Åtta läsare på mellanstadiet. Lund: Studentlitteratur. (239 s.)

Myrberg, Mats (2007). Dyslexi-en kunskapsöversikt. Vetenskapsrådets rapportserie. Går att ladda ner på: http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/VR2007_02.pdf

Strömquist, Siv (red) (1995; 1999). Läroboksspråk. Stockholm: Hallgren & Fallgren. (100 s.)

Sundblad, Bo, Rudqvist, Margret & Allard, Birgitta (2001 eller senare). Nya Lusboken. Stockholm: Bonnier. (176 s.)

Taube, Karin (2007) Läsinlärning och självförtroende. Stockholm: Nordstedts Akademiska Förlag. (143 s.)

Wellros, Seija & Wellros, Maria (1995). En kamp om kunskap. Lund: Gleerups. (154 s.)

Widebäck Barbro (1998). Förberedande läsning och skrivning i förskolan. Stockholms Universitet: Studies in Educational Sciences 14. (60 s.)

Witting, Maja (2001). Metod för läs- och skrivinlärning. Solna: Ekelunds förlag AB. (139 s.)

Delkurs 4

Språk, språkbruk och identitet, 7,5 högskolepoäng

Axelsson, Monica (1999). Skolframgång och minoritetsstatus. Skolan □ en kraft att räkna med. I: M. Axelsson (red.), Tvåspråkiga barn och skolframgång - mångfalden som resurs. Stockholm: Rinkeby Språkforskningsinstitut. (S. 8□35.)

Cromdal, Jacob & Evaldsson, Ann-Carita (2003). Ett vardagsliv med flera språk. Stockholm: Liber. (Kap. 1, 3, 5-6, 8. 115 s.)

Einarsson, Jan. (2004). Språksociologi. Lund: Studentlitteratur. (Kap 1□ 9, 13. 263 s.)

Einarsson, Jan & Hultman, Tor G. (1984). Godmorgon pojkar och flickor. Om språk och kön i skolan. Malmö: Liber förlag. Kap. 3, 5-8.

Gunnarsdotter Grönberg, Anna. (1997). "Arvet från Albert och Herbert till Robert □. Om ungdomsspråket i Göteborgsregionen. I: U.-B. Kotsinas m.fl. (utg.), Ungdomsspråk i Norden. Föredrag från ett forskarsymposium MINS 43. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för nordiska språk. (S. 111□120.)

Gunnarsdotter Grönberg, Anna. (2000). Språk, identitet och livsstil bland ungdomar i en svensk småstad. I: U.-B. Kotsinas m.fl. (red.), Ungdom, språk och identitet. Rapport fra et nettverksmøte. København: Nordisk ministerråd. (S. 71□86.)

Haglund, Charlotte. (2004). Flerspråkighet och identitet. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red): Svenska som andraspråk i forskning, undervisning och samhälle. Studentlitteratur. (S. 359-387.)

Helgander, John. (1997). Ungdomar, dialekt och språkförändring. I: U.-B. Kotsinas m.fl. (utg.), Ungdomsspråk i Norden. Föredrag från ett forskarsymposium MINS 43. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för nordiska språk. (S. 121□135.)

Hene, Birgitta. (1997). Ett språks värde. I: A.-B. Andersson m.fl. (red.), Svenska som andraspråk och andra språk. Festskrift till Gunnar Tingbjörn. Göteborg: Institutionen för svenska språket, Göteborgs universitet. (S. 134□150.) Stencil.

Hougaard, Tina Thode. (1998). Samtalsformer hos 17□18 årige østjyske piger og drenge. I: L. Pedersen & J. Scheuer (red.), Sprog, køn □ og kommunikation. Rapport fra 3. Nordiske Konference om Sprog og Køn. København: C.A. Reitzels Forlag. (S. 113□123.) Stencil.

Hård af Segerstad, Ylva. (2002). Konsonantskrift och smilisar. I: Språkvård 2002:4. Stockholm. Svenska språknämnden. (S. 4-9.)

Kotsinas, Ulla.-Britt. (1989). Stockholmsspråk genom 100 år. I: Tijdschrift voor Skandinavistiek, 1-2/10. (S. 14□27.) Stencil.

Kotsinas, Ulla.-Britt. (1994). Ungdomsspråk. Ord och Stil 25. Uppsala: Hallgren & Fallgren. (184 s.)

Kotsinas, Ulla.-Britt. & Stenström, A.-B. (2000). Förord. I: U.-B. Kotsinas m.fl. (red.), Ungdom, språk og identitet. Rapport fra et nettverksmøte. København: Nordisk ministerråd. (S. 7□14.)

Møller, Janus. (2000). Identitetsaspekter ved sprogvalg hos tre tosprogede piger. I: U.-B. Kotsinas m.fl. (red.), Ungdom, språk og identitet. Rapport fra et nettverksmøte. København: Nordisk ministerråd. (S. 39□56.)

Negrin Arnberg, Lenore. (1996). Invandrarbarn i förskolan □ den svenska modellen. I: K. Hyltenstam (red.), Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige. Lund: Studentlitteratur. (S. 187□223.)

Nyström, Staffan. (1996). Introduktion till dialektologin. Stockholm: Stockholms universitet, Institutionen för nordiska språk. (27 s.) Stencil.

Obondo, Margret. (1999). Olika kulturer, olika språksocialisation □ konsekvenser för utbildning och social integrering. I: M. Axelsson (red.), Tvåspråkiga barn och skolframgång - mångfalden som resurs. Stockholm: Rinkeby Språkforskningsinstitut. (S. 36□60.)

Omdal, Helge. (1996). Språknormering og språklig klima i Skandinavia. I: Samspel och variation : språkliga studier tillägnade Bengt Nordberg på 60-årsdagen. Uppsala: Institutionen för nordiska språk. (S. 357-373) Stencil.

Quist, Pia. (2000). Unge, identitet og sprog. I: U-B Kotsinas et al. (red.), Ungdom, språk og identitet. Rapport fra et nettverksmøte. København: Nordisk ministerråd. (S. 23□38.)

Rodell Olgacz, Christina, (199). Interkulturella arbetssätt i en förberedelseklass □ att lära av sina romska och somaliska elever. I: M. Axelsson (red.), Tvåspråkiga barn och skolframgång - mångfalden som resurs. Stockholm: Rinkeby Språkforskningsinstitut. (S. 61□79.)

Svartholm, Kristina. (1997). Dövas tvåspråkighet. I: G. Bredberg & S. Harris (red.), Vårdprogram för behandling av döva barn med cochleaimplantat. Lund. (S. 27□31.) Stencil.

Svonni, Mikael. (1996). Skolor och språkundervisning för en inhemsk minoritet □ samerna. I: K. Hyltenstam (red.), Tvåspråkighet med förhinder? Invandrar- och minoritetsundervisning i Sverige. Lund: Studentlitteratur. (S. 148-186)